

ABDUSELAM GVOŽDJAR:

Negdje 1924. godine došao je na banjalučku gimnaziju profesor Akif Šeremet. Odmah po svom dolasku izmijenio je ime predavanju i počeo je istoriju predavati po novom sistemu ističući naročito društveno-ekonomske događaje kao prvorazredne, a manje ono, dotada uobičajeno - samo iskazivanje događaja. To je odmah palo u oči nama - djacima, da se kod predavanja naročito dotiče socijalnih zbivanja i da obradjuje istoriju po nekim erapama, društvenog razvoja. Ubrzo, počeo je djelovati i prikupljati neke omladince, na koje je vršio direktan utjecaj i to svojim ličnim kontaktom. Tako na primjer, u svakom razredu u kojem je predavao, imao je po nekog za koga je on smatrao, bistrijeg djaka na kojeg je pokušao da izvrši utjecaj razvoja. U šestom razredu sam bio tada ja, Veljko, u sedmom je bio Fadil, Veso, u osmom bio je Alihodžić i možda još neki - ne~~znam~~. Preko ferija 1925. godine već smo svi bili s njim u kontaktu, a pojedinačno djelovao je na svakog od nas, na intelektualnom, ili bolje reći progresivnom razvoju. Ja sam iza toga otišao u Sarajevo u geodeziju. U proljeće 1926. godine vratio sam se ponovo u Banju Luku, pošto sam prekinuo dalje školovanje. Bio sam bez posla i stupio sam ponovo u vezu sa Šeremetom. On je tada gradio kuću na kojoj je radio Pavao Radan i Ilija Radan kao zidari. I mene je Šeremet pozvao da kod njega učim zanat - tišleraj. Kada sam se upoznao sa Pavom Radanom i stupio u bliži kontakt, neko vrijeme prije toga bio sam sa Avdom Čardžićem već nekoliko puta na sastancima sa još nekolicinom drugova. Medjutim, to nije bio nikakav organizovani, nego tek, kako da kažem, okupljanje radi iznalaženja drugova koji će kasnije biti vezani za organizaciju.

Tokom moga rada kod Šeremeta, on mi je dao knjige (literaturu) i to: "Razvitak društva", onda "Kapital", onda "Imperijalizam kao posljednja etapa kapitalizma" itd. Istovremeno, rekao mi je da je potrebno da se okupi što više omladine, ali da je to vrlo teško raditi grupno, nego treba pojedinačno. Zbog toga mi je skrenuo pažnju

da bi trebalo naročito radničku omladinu, upozorio me je na Šandora, da on smatra da je bistar, zatim Maslu,, pa kasnije Kazaza. Nadalje, rekao mi je da bi trebalo da odem do Veljke Djordjevića, koga je on već imao na vezi. Jednog dana ja sam otišao do Veljka, to je bilo ljeto 1926.godine, kući i pozvao ga da dodje kod Šeremeta. Tada nam je Šeremet dao u zadatak dalje proširenje rada sa omladinom. Poslije nekog vremena dao mi je Šeremet dvije bočice i rekao da sam ja odsada pročelnik omladine. Te dvije bočice sadržavale su tekućine, jednu tamnu, jednu bijelu i to je bilo za pisanje. Sa bijelom da se piše nevidljivo, između redova tintom ispisanih, a kad dobijem pismo iz Zagreba da mi ona tamna tekućina ima da služi kao razvoj - prenos za otkrivanje tih pisama. Tako sam ja podnosio izvještaj o radu omladinske organizacije, o njenoj organizaciji i slao u Zagreb. Naš rad se brzo proširio. Metoda rada je bila razbijanje kod omladine praznovjerja, onda religioznih osjećanja i zabluda itd. Među prvim omladincima bilo je i otpadanja. Tako pokušaj sa Blentićem, sa Muharemom Hadžićem, pa Baručijama, sa Muhamedom Dedićem i još nekim da se usključe u omladinsku organizaciju i da rade u omladini, nije uspio, bilo zbog toga što su im porodične prilike bile takve, ili što su se bojali omladinske organizacije. Međutim, rad Masle, Kazaza, Šandora i drugih bio je sve uspješniji i okupljao je dalje omladinu. U gimnaziji već su bili obuhvaćeni Vilko Vinterhalter, Solaš, onda Kunštek koji je kasnije otpao 1937, 1936.godine. U radničkoj omladini bio je već 1927. 1928.godine obuhvaćen Ferid Hasambašić i ^uFabrici Masloš. Osim Masle bio je još Turić, Musić i Džin. Jednog dana mi je rekao Šeremet da preдам dužnost rukovodjenja - pročelnika omladine Veljku, a ja da ulazim u Partiju i da dobivam dužnost rada po kružocima, a sastanci su održavani vani, uglavnom po sklonitijim mjestima. Jedan širi sastanak aktiva i omladine i Partije održan je negdje 1928.g. u kući

Šandorovoj. Sastankom je rukovodio Šeremet. Prisutni su bili iz Mješnog komiteta: Avdo i Muhsin. Po povratku Fadila i Vese iz Frankfurta, kada je bio zabranjen taj fakultet, održan je sastanak cjelokupnog aktiva na obali kraj Vrbasa. Tu su Fadil i Veso osim teoretskih izlaganja iznijeli i političko stanje u Njemačkoj, u svijetu i kod nas. Organizaciono nije se ništa izmijenilo, jer se to da se ^{od Lada} umjesto pročelnik čelije - zvao-sekretar čelije. Od važnijih sastanaka bio je onaj kod Avdine kuće pred njegovo delegiranje na kongres u Dresdenu. Tom prilikom došlo je i do kritike Šeremetovog djelovanja.

Suiman na magnetofonskoj traci
broj

Repis i snimanje iziški 1958. godine
Ibro Prizagic i Marko Saricovic

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-146-1/21